

Πρόγραμμα δωρεάν παροχής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία

Χρυστάλλα Κωνσταντίνου
Λειτουργός Γεωργίας Α΄
Τμήμα Γεωργίας

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με βάση στοιχεία της Eurostat (Οκτώβριος 2016) διαφαίνεται ότι μόνο ένας στους επτά ανθρώπους καταναλώνουν την ενδεικνυόμενη ποσότητα των πέντε μερίδων την ημέρα. Σύμφωνα με την ίδια έκδοση της Eurostat (197/2016), στην Κύπρο, μόνο 16,1% του πληθυσμού ηλικίας 15 και πάνω, καταναλώνει τουλάχιστον πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών την ημέρα. Στα ίδια πλαίσια, 32,6% της ίδιας ηλικιακής ομάδας, δεν καταναλώνει καθόλου φρούτα και λαχανικά σε καθημερινή βάση. Τέλος, 51,3% της ίδιας ηλικιακής ομάδας καταναλώνει από μία μέχρι τέσσερις μερίδες σε καθημερινή βάση.

Παρόλο που η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών είναι σε μέτρια επίπεδα, αρκετές αξιολογήσεις δεικνύουν ότι στην Κύπρο υπάρχει σοβαρό πρόβλημα παχυσαρκίας στην ηλικιακή ομάδα παιδιών μεταξύ 6-17. Πέραν τούτου οι εν λόγω αξιολογήσεις καταδεικνύουν την έλλειψη επαρκούς ποσότητας μαγνησίου, βιταμίνης Β6, σίδηρου, ασβεστίου και φυτικών ινών στη διατροφή. Σύμφωνα με τη διατροφική πυραμίδα που προτείνεται, η κατανάλωση φρούτων και λαχανικών θα πρέπει να είναι σαφώς μεγαλύτερη από αυτήν του γάλακτος.

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας η μέση ετήσια κατανάλωση παστεριωμένου γάλακτος για το έτος 2014, ήταν 88,5 λίτρα ανά άτομο. Παρόλα αυτά, στην Κύπρο το πρόβλημα που αφορά την κατανάλωση γάλακτος από παιδιά είναι η κατανάλωσή του με προσθήκη ζάχαρης και τεχνητών γεύσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υπερκατανάλωση γάλακτος με διάφορες προσθήκες έναντι του φρέσκου γάλακτος και κατά συνέπεια την αισθητή μείωση απορρόφησης ασβεστίου από τον οργανισμό.

Για ακόμη μια φορά δίνεται έμφαση στο πρόβλημα της παχυσαρκίας το οποίο αναγνωρίζει εδώ και χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπολογίζεται ότι περίπου 22 εκατομμύρια παιδιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι υπέρβαρα ενώ 5,1 εκατομμύρια από αυτά είναι παχύσαρκα. Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι η απόκτηση καλύτερων διατροφικών συνθηκών με την αύξηση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών και τη μείωση της κατανάλωσης τροφών με προσθήκη ζάχαρης μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην αντιμετώπιση του προβλήματος της παχυσαρκίας μειώνοντας τα κρούσματα παιδικού διαβήτη καθώς και άλλους παράγοντες κινδύνου για την υγεία και διαταραχές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, μέσα από την Κοινή Οργάνωση Γεωργικών Αγορών, παρέχεται η δυνατότητα εφαρμογής χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Ένωση σχολικού προγράμματος για τη δωρεάν παροχή φρούτων, λαχανικών και γάλακτος σε παιδιά που φοιτούν σε αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στις €870.000, εκ των οποίων οι €790.221 χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι €79.779 από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Το σχολικό πρόγραμμα παροχής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος σε παιδιά που φοιτούν σε αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχει προκύψει από τη συνένωση του Σχεδίου προώθησης της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών στα σχολεία και του Σχεδίου διανομής γάλακτος στα σχολεία, που εφαρμόστηκαν μέχρι τη σχολική χρονιά 2016-2017 και τα οποία αποσκοπούσαν στην αύξηση της κατανάλωσης γεωργικών προϊόντων και στην ανάπτυξη καλών διατροφικών συνθηκών από τα παιδιά.

Μέσω του προγράμματος παρέχονται δωρεάν φρούτα, λαχανικά και φρέσκο γάλα σε παιδιά ηλικίας τριών μέχρι δώδεκα ετών που φοιτούν σε αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Απώτερος σκοπός του προγράμματος είναι η αύξηση της κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών από τα παιδιά, η καταπολέμηση της παιδικής παχυσαρκίας και η εισαγωγή καλών διατροφικών συνθηκών.

Οι βασικές πρόνοιες για την εφαρμογή του προγράμματος περιλαμβάνουν:

- Την εφαρμογή του προγράμματος σε δημόσια/κοινοτικά νηπιαγωγεία και σε δημόσια ή ιδιωτικά δημοτικά σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας που θα δηλώσουν συμμετοχή.
- Την προμήθεια φρούτων, λαχανικών και φρέσκου γάλακτος στα παιδιά δημόσιων νηπιαγωγείων και ιδιωτικών και δημόσιων δημοτικών σχολείων.
- Την εφαρμογή συνοδευτικών μέτρων για τη βελτίωση των γνώσεων, στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών ως προς την κατανάλωση φρούτων, λαχανικών και γάλακτος.

Στο πλαίσιο των συνοδευτικών μέτρων τα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα μπορούν να επιλέξουν από τα εξής:

- Σχολικοί Λαχανόκηποι** που στόχο έχουν την ευαισθητοποίηση των παιδιών στη διαδικασία παραγωγής φρούτων και λαχανικών από τη φύτευση μέχρι τη συγκομιδή. Η δράση αυτή θα παρέχει την απαραίτητη υποδομή για τη φύτευση και τη φροντίδα δέντρων, θάμνων και ετήσιων φυτών (φρούτων και λαχανικών) στο περιορισμένο χρονικό περιθώριο που προσφέρεται συνήθως στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

- β) **Επισκέψεις σε γεωργοκτηνοτροφικές μονάδες.** συσκευαστήρια, αγορές και γαλακτοκομικές μονάδες που στοχεύουν στο να παρέχουν στα παιδιά τη δυνατότητα να κατανοήσουν καλύτερα την προέλευση της τροφής τους. Στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης θα πραγματοποιούνται επισκέψεις παιδιών σε γεωργοκτηνοτροφικές μονάδες, μονάδες συσκευασίας φρούτων και λαχανικών, γαλακτοκομικές μονάδες, χονδρικές αγορές, φρουταρίες κ.λπ. με έμφαση στην ασφαλή και ποιοτική παραγωγή φρούτων, λαχανικών και γαλακτοκομικών προϊόντων, στην καλή διαβίωση των ζώων και σε περιβαλλοντικά θέματα.
- γ) **Μαθήματα γευσιγνωσίας και μαγειρικής** με στόχο την εξοικείωση των παιδιών με την ποικιλία και τις γεύσεις των φρούτων και των λαχανικών και τις μεθόδους παραγωγής παραδοσιακών γαλακτοκομικών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό θα διοργανώνονται μαθήματα γευσιγνωσίας και μαγειρικής με φρούτα, λαχανικά και γαλακτοκομικά προϊόντα σε εξειδικευμένα σχολικά εργαστήρια. Επιπλέον, το Τμήμα Γεωργίας θα παρέχει τη δυνατότητα σε σχολεία που θα λαμβάνουν μέρος στο Σχέδιο, να παρακολουθήσουν εργαστήρια παρασκευής παραδοσιακών γαλακτοκομικών προϊόντων όπως είναι το χαλούμι και η αναρή.
- δ) **Μαθήματα, διαλέξεις, εργαστήρια** που στοχεύουν στην ενημέρωση των παιδιών για τη διατροφική αξία των φρούτων, λαχανικών και γαλακτοκομικών προϊόντων και των οφελών τους για την υγεία από διαιτολόγους/ διατροφολόγους.

Αρμόδια Αρχή για την ετοιμασία του προγράμματος είναι το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος το οποίο συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Υπουργείο Υγείας και τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών.

Εν κατακλείδι, στο πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος αυτού στην Κύπρο, καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες για δημιουργία του ιδανικού μοντέλου εφαρμογής του στα

εκπαιδευτικά ιδρύματα του τόπου μας. Λαμβάνοντας υπόψη την ανατροφοδότηση που λαμβάνεται, τα τελευταία χρόνια εφαρμογής του Σχεδίου, από τις διευθύνσεις των σχολείων που συμμετέχουν, τους γονείς αλλά και τα ίδια τα παιδιά, το Σχέδιο αλλάζει συνεχώς και βελτιώνεται έτσι ώστε να είναι πρακτικό και λειτουργικό. Με την ενοποίηση του Σχεδίου Προώθησης της Κατανάλωσης Φρούτων και Λαχανικών στα Σχολεία και του Σχεδίου Παροχής Γάλακτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση και κατ' επέκταση η χώρα μας στοχεύουν στην αύξηση της κατανάλωσης των φρούτων, λαχανικών και γαλακτοκομικών προϊόντων και στη βελτίωση των διατροφικών συνηθειών των παιδιών.

